

BELGISCHE SENAAAT

 ZITTING 1997-1998

---

 9 JUNI 1998

**Wetsontwerp tot invoering
van de wettelijke samenwoning**

Evocatieprocedure

AMENDEMENTEN
 Nr. 3 VAN DE HEREN **VANDENBERGHE EN
BOURGEOIS**

Art. 2

**Het laatste lid van het voorgestelde artikel 1479
doen vervallen.**

Verantwoording

Deze tekst is niet alleen overbodig, maar zelfs misleidend, vermits de indruk wordt gewekt dat nadien nog een andere rechter dringende maatregelen zou kunnen bevelen.

 Nr. 4 VAN DE HEREN **VANDENBERGHE EN
BOURGEOIS**

Art. 2

**In het vierde lid van het voorgestelde artikel 1479
de woorden « artikel 1253ter en volgende » vervangen
door de woorden « artikelen 1253ter tot 1253octies ».**

 Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-916 - 1997/1998:

Nr. 1: Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Nr. 2: Amendementen.

SÉNAT DE BELGIQUE

 SESSION DE 1997-1998

---

 9 JUIN 1998

**Projet de loi
instaurant la cohabitation légale**

Procédure d'évocation

AMENDEMENTS
 N° 3 DE MM. **VANDENBERGHE ET BOURGEOIS**

Art. 2

**Supprimer le dernier alinéa de l'article 1479
proposé.**

Justification

Non seulement ce texte est superflu, mais il induit en erreur en donnant l'impression qu'un autre juge pourrait encore, par la suite, ordonner d'autres mesures urgentes.

 N° 4 DE MM. **VANDENBERGHE ET BOURGEOIS**

Art. 2

**Au quatrième alinéa de l'article 1479 proposé,
remplacer les mots « de l'article 1253ter et suivants »
par les mots « des articles 1253ter à 1253octies ».**

 Voir:

Documents du Sénat:

1-916 - 1997/1998:

N° 1: Projet transmis par la Chambre des représentants.

N° 2: Amendements.

Verantwoording

Wetgevingstechnische aanpassing.

Nr. 5 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 2

Tussen de eerste en de tweede zin van het tweede lid van het voorgestelde artikel 1479 de volgende zin invoegen :

«Deze geldigheidsduur mag één jaar niet overschrijden.»

Verantwoording

Dringende voorlopige maatregelen houden dikwijls een afwijking in op het eigendomsrecht of andere zakelijke rechten [bijvoorbeeld als een partner gemachtigd wordt alleen te verblijven in de gezinswoning die (mede)eigendom is van de andere partner].

Bijgevolg is het moeilijk aanvaardbaar dat, gelet op het beperkte wettelijke statuut dat voor de wettelijke samenwonen wordt uitgewerkt, deze maatregelen een bepaalde termijn zouden kunnen te boven gaan.

Nr. 6 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 2

In het eerste lid van het voorgestelde artikel 1479 de woorden « die door hen opgevoed worden » doen vervallen.

Verantwoording

Artikel 223 van het Burgerlijk Wetboek inzake het huwelijk spreekt van « maatregelen betreffende (...) de kinderen ». Hieruit leidt men af dat het de vrederechter niet toekomt maatregelen te bevelen ten aanzien van een kind dat slechts afstamt van één van de echtgenoten.

De tekst van het ontwerp zoals hij thans voorligt [« maatregelen betreffende (...) de kinderen die door hen opgevoed worden »] zou zulks wel toelaten met betrekking tot wettelijke samenwonenden.

Een dergelijk verschil is niet verantwoord.

Hugo VANDENBERGHE.
André BOURGEOIS.

Nr. 7 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 2

In het eerste lid van het voorgestelde artikel 1479 het woord « wettelijk » invoegen na de woorden « Indien de verstandhouding tussen de ».

Justification

Il s'agit d'une adaptation relevant de la technique législative.

N° 5 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 2

Insérer la phrase suivante entre les première et deuxième phrases du deuxième alinéa de l'article 1479 proposé :

« Cette durée de validité ne peut excéder un an. »

Justification

Les mesures urgentes et provisoires dérogent souvent au droit de propriété ou à d'autres droits réels [par exemple, lorsqu'un partenaire est autorisé à occuper seul l'habitation familiale qui est la (co-)propriété de l'autre partenaire].

L'on peut dès lors difficilement accepter qu'étant donné le statut légal limité qui est en cours d'élaboration pour la cohabitation légale, ces mesures puissent excéder un délai déterminé.

N° 6 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 2

Au premier alinéa de l'article 1479 proposé, supprimer les mots « qu'ils éduquent ».

Justification

L'article 223 du Code civil, qui concerne le mariage, parle de « mesures ... relatives ... enfants ». L'on peut en déduire qu'il n'appartient pas au juge de paix d'ordonner des mesures à l'égard d'un enfant qui ne descendrait que d'un seul des conjoints.

Or, le texte du projet, tel qu'il est libellé [« mesures ... relatives ... enfants qu'ils éduquent »], le permettrait dans le cas des cohabitants légaux.

Une telle distinction ne se justifie pas.

N° 7 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 2

Au premier alinéa de l'article 1479 proposé, insérer le mot « légaux » entre le mot « cohabitants » et les mots « est sérieusement perturbée ».

Verantwoording

Het is voor de duidelijkheid beter te spreken over «wettelijk samenwonenden» in plaats van «samenwonenden»; de nieuwe regeling is immers enkel van toepassing op de personen die een verklaring van wettelijke samenwoning hebben afgelegd en niet op de personen die zonder een dergelijke verklaring samenwonen.

Nr. 8 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 2

De eerste zin van het laatste lid van het voorgestelde artikel 1478 aanvullen met de woorden «, noch met de regels betreffende het ouderlijk gezag, de voogdij en met de regels die de wettelijke erfopvolging bepalen».

Verantwoording

Echtgenoten is het niet toegelaten van deze regels af te wijken (zie artikel 1388 van het Burgerlijk Wetboek). Bijgevolg dient dit ook expliciet te worden voorzien voor de wettelijk samenwonenden. Anders zou men a contrario kunnen beweren dat zij dit, in tegenstelling tot gehuwden, wel kunnen.

Nr. 9 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 2

In het derde lid van het voorgestelde artikel 1478 de woorden «met wettelijk erfdeel» vervangen door de woorden «met voorbehouden erfdeel».

Verantwoording

De juridisch correcte vertaling van de Franse term «des héritiers réservataires» is «erfgenamen met voorbehouden erfdeel».

Nr. 10 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 2

In het derde lid van het voorgestelde artikel 1478 het woord «wettelijk» invoegen na de woorden «Indien de overlevende».

Verantwoording

Het is voor de duidelijkheid beter te spreken over wettelijk samenwonenden in plaats van samenwonenden; de nieuwe regeling is immers enkel van toepassing op de personen die een verklaring van wettelijke samenwoning hebben afgelegd en niet op de personen die zonder een dergelijke verklaring samenwonen.

Justification

Par souci de clarté, il est préférable de parler de «cohabitants légaux» plutôt que de «cohabitants»; en effet, la nouvelle réglementation n'est applicable qu'aux personnes qui ont fait une déclaration de cohabitation légale, et non aux personnes qui cohabitent sans l'avoir faite.

N° 8 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 2

Dans la première phrase du dernier alinéa de l'article 1478 proposé, remplacer les mots «ou aux bonnes mœurs» par les mots «, aux bonnes mœurs ou aux règles relatives à l'autorité parentale, à la tutelle et aux règles déterminant la succession légale».

Justification

Il n'est pas permis aux conjoints de déroger à ces règles (voir l'article 1388 du Code civil). Cela doit donc aussi être prévu explicitement pour les cohabitants légaux. Sinon, on pourrait prétendre *a contrario* que, contrairement aux personnes mariées, ils le peuvent.

N° 9 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 2

Dans le texte néerlandais du troisième alinéa de l'article 1478 proposé, remplacer les mots «met wettelijk erfdeel» par les mots «met voorbehouden erfdeel».

Justification

La traduction juridiquement correcte en néerlandais des mots «des héritiers réservataires» est «erfgenamen met voorbehouden erfdeel».

N° 10 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 2

Au troisième alinéa de l'article 1478 proposé, insérer le mot «légal» entre le mot «cohabitant» et le mot «survivant».

Justification

Par souci de clarté, il est préférable de parler de «cohabitants légaux» plutôt que de «cohabitants»; en effet, la nouvelle réglementation n'est applicable qu'aux personnes qui ont fait une déclaration de cohabitation légale, et non aux personnes qui cohabitent sans l'avoir faite.

Nr. 11 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 2

Het eerste en het tweede lid van het voorgestelde artikel 1478 doen vervallen.

Verantwoording

Deze bepaling geeft het gemeen recht weer. Niet alleen is dit overbodig, doch ook kan dit aanleiding geven tot verwarring ten aanzien van de samenwonenden die geen verklaring van wettelijke samenwoning afleggen. Voor hen geldt immers dezelfde regeling (het gemeen recht).

Nr. 12 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 2

Het tweede lid van § 3 van het voorgestelde artikel 1477 opnemen in een § 4.

Verantwoording

Het eerste lid van § 3 van het voorgestelde artikel 1477 is een overname van artikel 221, eerste lid, Burgerlijk Wetboek. Het tweede lid neemt artikel 222 van het Burgerlijk Wetboek over. Het ware dan ook beter deze in twee afzonderlijke paragrafen te plaatsen.

Nr. 13 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 2

In het tweede lid van § 3 van het voorgestelde artikel 1477 het woord « wettelijk » invoegen tussen de woorden « Iedere schuld die door een der » en het woord « samenwonenden ».

Verantwoording

Het is voor de duidelijkheid beter te spreken over « wettelijk samenwonenden » in plaats van « samenwonenden »; de nieuwe regeling is immers enkel van toepassing op de personen die een verklaring van wettelijke samenwoning hebben afgelegd en niet op de personen die zonder een dergelijke verklaring samenwonen.

Nr. 14 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 2

In het eerste lid van § 3 van het voorgestelde artikel 1477 de woorden « De samenwonenden » vervangen door de woorden « De wettelijk samenwonenden ».

N° 11 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 2

Supprimer les deux premiers alinéas de l'article 1478 proposé.

Justification

Cette disposition reflète le droit commun. Outre qu'elle est superfétatoire, elle risque de créer la confusion vis-à-vis des cohabitants qui ne font pas de déclaration de cohabitation légale et qui sont donc soumis au même régime (droit commun).

N° 12 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 2

Faire du deuxième alinéa du § 3 de l'article 1477 proposé un § 4.

Justification

Le premier alinéa du § 3 de l'article 1477 proposé reproduit les termes des articles 221, alinéa 1er, du Code civil, et le deuxième alinéa ceux de l'article 222. Il est donc préférable de les faire figurer dans deux paragraphes distincts.

N° 13 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 2

Au deuxième alinéa du § 3 de l'article 1477 proposé, insérer le mot « légaux » entre les mots « l'un des cohabitants » et les mots « pour les besoins ».

Justification

Il est préférable, pour plus de clarté, de parler des « cohabitants légaux » plutôt que des « cohabitants ». Le nouveau régime n'est applicable qu'aux personnes qui cohabitent sous l'empire d'une déclaration de cohabitation légale, et pas aux autres.

N° 14 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 2

Au premier alinéa du § 3 de l'article 1477 proposé, remplacer les mots « Les cohabitants » par les mots « Les cohabitants légaux ».

Verantwoording

Het is voor de duidelijkheid beter te spreken over «wettelijk samenwonenden» in plaats van «samenwonenden»; de nieuwe regeling is immers enkel van toepassing op de personen die een verklaring van wettelijke samenwoning hebben afgelegd en niet op de personen die zonder een dergelijke verklaring samenwonen.

Nr. 15 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 2

In § 2 van het voorgestelde artikel 1477 de woorden «Artikel 215 is» vervangen door de woorden «Artikel 215, 220, § 1, en 224, § 1, 1 zijn».

Verantwoording

Artikel 220, § 1 van het Burgerlijk Wetboek laat toe de in artikel 125 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde handeling te verrichten bij afwezigheid of onbekwaamverklaring van een van de partners. Artikel 224, § 1, 1 van het Burgerlijk Wetboek laat toe de nietigverklaring te vorderen van handelingen gesteld in strijd met artikel 215 van het Burgerlijk Wetboek.

Bijgevolg dienen ook deze artikelen van overeenkomstige toepassing te worden verklaard.

Nr. 16 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 2

§ 1 van het voorgestelde artikel 1477 vervangen als volgt:

« § 1. De bepalingen van dit artikel die de rechten, verplichtingen en bevoegdheden van de wettelijk samenwonenden regelen zijn van toepassing door het enkele feit van de wettelijke samenwoning. »

Verantwoording

De tekst van het ontwerp is duidelijk geïnspireerd op de tekst van artikel 212, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek. Bijgevolg verdient het de voorkeur deze op een zelfde wijze te formuleren.

Ook dient de term «bevoegdheden» opnieuw te worden toegevoegd. Artikel 215 van het Burgerlijk Wetboek bijvoorbeeld, dat volgens § 2 van het voorgestelde artikel 1477 van overeenkomstige toepassing is, handelt niet over wederzijdse rechten en plichten, maar wel degelijk over bevoegdheden.

Nr. 17 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 2

In het tweede lid van § 2 van het voorgestelde artikel 1476 de woorden «als die welke bedoeld is in § 1,

Justification

Il est préférable, pour plus de clarté, de parler des «cohabitants légaux» plutôt que des «cohabitants». Le nouveau régime n'est applicable qu'aux personnes qui cohabitent sous l'empire d'une déclaration de cohabitation légale, et pas aux autres.

N° 15 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 2

Au § 2 de l'article 1477 proposé, remplacer les mots «L'article 215 s'applique» par les mots «Les articles 215, 220, § 1er, et 224, § 1er, 1, s'appliquent».

Justification

L'article 220, § 1er, du Code civil permet de passer l'acte visé à l'article 215 du Code civil si l'un des époux est absent ou interdit. L'article 224, § 1er, 1, permet de réclamer l'annulation des actes accomplis en violation de l'article 215 du Code civil.

Par conséquent, il faut prévoir que ces articles sont applicables.

N° 16 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 2

Remplacer le § 1er de l'article 1477 proposé par ce qui suit:

« § 1er. Les dispositions du présent article qui règlent les droits, obligations et pouvoirs des cohabitants légaux sont applicables par le seul fait de la cohabitation légale. »

Justification

Il est clair que le texte du projet s'inspire de l'article 212, premier alinéa, du Code civil. Dès lors, il est préférable que les deux articles soient rédigés de la même façon.

Qui plus est, il faut ajouter le terme «pouvoirs». L'article 215 C.C., par exemple, qui, selon le § 2 de l'article 1477 proposé, s'applique par analogie, ne traite pas des droits et devoirs respectifs, mais bel et bien des pouvoirs.

N° 17 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 2

Au deuxième alinéa du § 2 de l'article 1476 proposé, remplacer les mots «alinéa 1er, du présent

eerste lid, van dit artikel» **vervangen door de woorden** «als bedoeld in § 1, die wordt overhandigd aan het gemeentebestuur van de gemeente alwaar de wettelijke samenwoning werd aangegaan».

Verantwoording

Uit de voorgestelde tekst blijkt niet bij welk gemeentebestuur de verklaring tot beëindiging van de wettelijke samenwoning dient te worden afgelegd: dat van de gemeenschappelijke verblijfplaats op dat ogenblik of dat alwaar de verklaring tot wettelijke samenwoning afgelegd werd.

Nr. 18 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 2

In het voorgestelde artikel 1475, § 2, 1°, de woorden «een andere verklaring van wettelijke samenwoning» **vervangen door de woorden** «een andere wettelijke samenwoning».

Verantwoording

Men is gebonden door de wettelijke samenwoning en niet door de verklaring, net zoals gehuwden gebonden zijn door het huwelijk en niet door de sluiting ervan.

Hugo VANDENBERGHE
André BOURGEOIS

Nr. 19 VAN DE HEER VANDENBERGHE

Art. 2bis (nouveau)

Het tweede lid van artikel 911 van het Burgerlijk Wetboek aanvullen met de woorden «of de persoon met wie deze wettelijk samenwoont».

Verantwoording

Het komt niet meer dan logisch voor dat, wanneer men het statuut van wettelijke samenwoning invoert, de regel van 911 Burgerlijk Wetboek uitgebreid wordt tot de wettelijk samenwonenden.

Hugo VANDENBERGHE.

Nr. 20 VAN DE HEER BOUTMANS

Art. 2

Het voorgestelde artikel 1478 aanvullen met een vijfde lid, luidende:

«Dit artikel is ook van toepassing op personen die duurzaam samenwonen, ook indien zij niet de verklaring hebben afgelegd, waarvan sprake in artikel 1476.»

article» **par les mots** «qui est remise à l'administration communale de la commune où la déclaration de cohabitation légale a été faite».

Justification

Le texte proposé ne dit pas clairement quelle est l'administration communale à laquelle il faut faire la déclaration visant à mettre fin à la cohabitation légale: celle de la résidence communale à ce moment-là ou celle où la déclaration de cohabitation légale a été faite.

N° 18 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 2

À l'article 1475, § 2, 1°, proposé, remplacer les mots «une autre déclaration de cohabitation légale» **par les mots** «une autre cohabitation légale».

Justification

L'on est lié par la cohabitation légale et non par la déclaration, tout comme les époux sont liés par le mariage et non par sa conclusion.

N° 19 DE M. VANDENBERGHE

Art. 2bis (nouveau)

Compléter l'article 911 du Code civil par les mots «ou la personne avec laquelle celle-ci cohabite légalement».

Justification

Si l'on instaure le statut de la cohabitation légale, il n'est que logique d'élargir le champ d'application de l'article 911 du Code civil aux cohabitants légaux.

N° 20 DE M. BOUTMANS

Art. 2

Compléter l'article 1478 proposé par un cinquième alinéa, libellé comme suit:

«Le présent article s'applique également aux personnes qui cohabitent durablement même si elles n'ont pas fait la déclaration dont il est question à l'article 1476.»

Verantwoording

Samenwonen is in de eerste plaats een feitelijk gegeven en lang niet iedereen zal daar een wettelijke vorm aan geven. Het is dus wenselijk in de wet een minimum regel ten aanzien van de goederen van feitelijk samenwonenden in te voegen.

Nr. 21 VAN DE HEER BOUTMANS

Art. 5

Dit artikel doen vervallen.

Eddy BOUTMANS.

Nr. 22 VAN DE HEER ERDMAN

Art. 2

In het voorgestelde artikel 1476, § 1, eerste lid, het woord «verblijfplaats» vervangen door het woord «woonplaats».

Frederik ERDMAN.

Nr. 23 VAN DE HEER VANDENBERGHE

Art. 2

A) In het eerste lid van het voorgestelde artikel 1478 het woord «wettelijk» invoegen tussen de woorden «Elk van de» en de woorden «samenwonenden behoudt».

B) In het tweede lid van het voorgestelde artikel 1478 het woord «wettelijk» invoegen tussen de woorden «geen van beide» en de woorden «samenwonenden de eigendom».

Nr. 24 VAN DE HEER VANDENBERGHE

(Subamendement op amendement nr. 8)

Art. 24

De woorden «wettelijke erfopvolging» vervangen door de woorden «wettelijke orde van de erfopvolging».

Hugo VANDENBERGHE.

Justification

La cohabitation étant en premier lieu un état de fait, il s'en faut de beaucoup que tout le monde lui donne une forme légale. Il est donc souhaitable de prévoir dans la loi une règle minimale pour les biens des cohabitants de fait.

N° 21 DE M. BOUTMANS

Art. 5

Supprimer cet article.

N° 22 DE M. ERDMAN

Art. 2

Au premier alinéa de l'article 1476, § 1er, proposé, remplacer les mots «de la résidence commune» par les mots «du domicile commun».

N° 23 DE M. VANDENBERGHE

Art. 2

A) Insérer, au premier alinéa de l'article 1478 proposé, le mot «légaux» entre les mots «Chacun des cohabitants» et le mot «conserve».

B) Insérer, au deuxième alinéa de l'article 1478 proposé, le mot «légaux» entre les mots «aucun des deux cohabitants» et les mots «ne peut».

N° 24 DE M. VANDENBERGHE

(Sous-amendement à l'amendement n° 8)

Art. 24

Remplacer les mots «la succession légale» par les mots «l'ordre légal de la succession».